

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani Učiteljska tiskarna, Frar čiščanska ul. 6/1. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrste. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Posebno ocenjevanje učiteljstva po čl. 72. uradniškega zakona.

(Iz pravno-obrambena odseka Pov. UJU. — Ljubljana na pokrajinski skupščini v Krškem leta 1924.)

Nekako pred 40 leti se je pričelo med učiteljstvom bivše Avstrije odločno gibanje za odpravo tajne in uvedbo javne kvalifikacije. Legalna borba je bila sicer brezobzirna, vendar brezuspešna, kajti nasprotniki javne kvalifikacije, t. j. vsi merodajnejši činitelji, ki so imeli odločevati o usodi učiteljstva, so se posluževali vseh sredstev, da jo preprečijo. Bili so se namreč, da izgubi z odpravo tajne kvalifikacije nadvlado nad učiteljskim stanom, ki bi z javno oceno mnogo pridobil na svoji neodvisnosti in svobodi v uživanju državljskih pravic.

Znani so mi slučaj, da je ocenil okrajni šolski nadzornik povodom svojega nadziranja narodno zavednega učitelja izvrstno in ugotovil tudi v zapisniku, a ko se je le-ta potegoval za službo v kraju, kjer so višji državni oziri zahtevali, da se podeli narodnemu odpadniku ali vsaj mlčačju s slabo oceno, kateremu bi bil bolje kvalificiran učitelj nevaren tekmeč, so ti oziri »na javne interese in čut odgovornosti« zahtevali, da se izvrstna kvalifikacija popravi v toliko, da je prišel učitelj vsled popravljene kvalifikacije izven vsake kombinacije.

Večina takratnih šolskih nadzornikov je bilo slepo orodje vladajočega sistema, ki jim ni bilo mar resnice, da se ne boji javnosti, kdor nima ničesar prikriti in da vzbujajo vse, kar se godi tajno in skrivnostno, sum in čut nezaupanja.

Ni čuda, da se je pojavil vsled takih razmer v učiteljskih vrstah leto za letom hujši odpor proti tajni kvalifikaciji, tej srednjeveški uredbi.

Živo se še spominjam, kako je završalo med učiteljstvom bivše Štajerske leta 1899., ko je vodil šolsko upravo vsem starejšim slovenskim učiteljem dobro znani Linhart. Skoraj na vseh okrajnih uradnih konferencah je sprejelo učiteljstvo brez debate stavljeni nujni predlog za odpravo tajne ocene.

Predaleč bi me vodilo, ko bi hotel navesti vse razvojne stopnje tega boja v raznih avstrijskih deželah za in zoper javno oceno. Omenim le, da se je leta 1900. posrečilo edino-le koroškemu učiteljstvu doseči ta cilj.

Kazalo je, da si pribori to pravico tudi štajersko učiteljstvo, ki je zainteresiralo deželni zbor za to zahtevo. Isti se

je v resnici izrekel za uvedbo javne kvalifikacije osnovno in meščanskošolskega učiteljstva, toda na predlog znanega grofa Stürgkha — brez pravice ugovora.

Ker je pa štajersko učiteljstvo vztrajalo neomajno na svoji zahtevi po javni oceni s pravico pritožbe, se je vlekla zadeva brez konca in kraja. Šele leta 1907. je naročil deželni šolski svet štajerski vsem okrajnim šolskim svetom, naj podajo svoje mnenje in mišljenje o tej od vsega učiteljstva tako nujno zahtevani preuredbi.

Večina okrajnih šolskih svetov je zavzela, kakor ni bilo to drugače pričakovati, odklonilno stališče in ga utemeljevala z vsemi mogočimi in nemogočimi razlogi, med katerimi je bil tudi ta, da manjka vsaka izkušnja, kake posledice bi imela ta novotarija.

Iz izjav okrajnih šolskih svetov je bilo pač posneti stremljenje preprečiti za vsako ceno uvedbo javne ocene, ker bi se bili mogli poročevalci pač poučiti o posledicah na onih mestih, kjer je bilo javno ocenjevanje že več let uveden, o kakor n. pr. v vojski, pri finančni straži, državnih železničarjih, koroškem deželnem šolskem svetu itd. In tako je učiteljstvo v pokojni Avstriji zamaženo čakalo na odpravo s tajno oceno združenih krivic.

Šele po razpadu naše mačehe Avstrije, torej po prevratu smo dosegli slovenski učitelji v svobodni domovini odpravo tajne in uvedbo javne kvalifikacije, za katero se je borilo učiteljstvo v Avstriji dolga desetletja brez uspeha in kateri boj je vezal nebroj njegovih sil.

Deželna vlada za Slovenijo — Poverjeništvo za uk in bogočastje — je izdalo 23. aprila 1920. leta »Naredbo o usposobljenostnem ocenjanju učiteljev na javnih ljudskih in meščanskih šolah v Sloveniji«, s katero se je uvedel za slovensko učiteljstvo moderni način ocenjevanja. (Ur. l. letnik II., šte. 52., toč. 194.) Naredba, ki temelji na modernih načelih, ustreza vsem zahtevam, ki jih je stavilo svoječasno učiteljstvo in daje jamstvo čim najbolj stvarne ocene. Dosegli smo: javno oceno, komisijsko oceno, vpogled v oceno, pravico pritožbe zoper nepravilno oceno, torej pravico zagovora in duh, ki veje iz uredbe, ka-

že najboljšo voljo zajamčiti vsakemu pravično oceno.

Možnost javne in posebne ocene ter ocenjevalnega postopanja nam daje sicer tudi nov uradniški zakon z dne 31. julija 1923, ki določa v čl. 72., da se nastavniki vseh šol ne ocenjujejo po predpisih uradniškega zakona.

Iz istega sledi, da so še neznane določbe, po katerih se bo ocenjevalo učiteljstvo in da zato ne smemo držati rok križem, marveč se moramo boriti še nadalje, da ne izgubimo z novim šolskim zakonom pravice do javne kvalifikacije, ki velja sedaj le za Slovenijo in še ni uveljavljena za vso našo državo.

Zahtevati moramo torej, da se vneso v novi šolski zakon vsa temeljna načela, ki odgovarjajo modernemu načinu in postopanju pri ocenjevanju učiteljstva v zmislu naredbe o ocenjanju slovenskega učiteljstva.

Sprejete resolucije:

I. Na osnovi člena 72. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, ki določa, da ocenjanje po uradniškem zakonu ne velja za nastavnike vseh šol, zahtevamo, da se vneso

v novi šolski zakon določbe o službenem ocenjevanju učiteljstva, ki bodo odgovarjale modernemu načinu ocene.

II. Moderni način ocene mora temeljiti na sledečih načelih:

1. Ocena mora biti javna, t. j. z ozirom na ocenjenega.

2. O oceni odločaja komisija strokovnjakov.

3. Učitelj(ica) ima pogled v oceno, se sme zoper slabo oceno pritožiti in v slučaju potrebe zagovarjati.

III. Slovensko učiteljstvo se je dolga desetletja borilo za tako moderno oceno, jo doseglo po prevratu in ima že od leta 1920. v veljavi predpise, ki odgovarjajo modernemu načinu in postopanju pri ocenjevanju. Naredba poverjeništvu za uk in bogočastje o usposobljenostnem ocenjanju učiteljev na javnih ljudskih in meščanskih šolah v Sloveniji. »Uradni list« II. letnik, šte. 52., točka 194.) Zato zahtevamo, da se slični moderni predpisi o ocenjevanju vneso tudi v novi šolski zakon in se tako zakonitim potom zabrani možnost ocenjevanja po zastarelem in nemodernem načinu.

Nekaj misli o vprašanju bodočega zakona o osnovnih šolah.

Prinašamo nekaj točk iz obširnega poročila učiteljskega društva za Mežiško dolino izdelanih ob priliki Radojevičevega načrta, ker vsebuje poročilo nekaj uvaževanja vrednih, dasi spornih misli in predlogov.

1. Državni šolski zakon vsebuje vse ono, kar je iz nujnih načelnih in praktičnih razlogov potrebno, da se zajamči šoli značaj državne institucije in učiteljstvu značaj državnega uradništva. prepuščaj pa vse ono kar bi utegnilo otesnjevati razvojne možnosti šolstva in prilagodenje istega posebnim pokrajinskim razmeram specialnim zakonom, ki jih sklene parlament za posamezne dele države posebe in izvršilnim naredbam ministrstva prosvete.

2. Pri vsej splošnosti morajo biti zakonske določbe precizne in jasne, da onemogočijo kršenje zakona potom različnih in samovoljnih interpretacij. Ker sloni na spoštovanju zakona ves državni red in državljska morala, mora biti zakon izvedljiv. Hkrati pa mora zagotoviti napredku šolstva za

dolgo dobo let prosto pot in marsikaj zahtevati, za kar pogoji še niso vsepovsod dani; zato je treba posebnih določil za prehodno dobo. (Taka prehodna določila so potrebna n. pr. glede ustroja šol, šolske obveznosti, ustanavljanja šol in učiteljske izobrazbe).

3. Ker obiskujeta dve tretjini vseh učencev nižje organizirane šole na kmetih, med kojimi zopet prednjačijo in bodo še dolgo prednjačile enorazrednice in ker tvori kmetstvo prebivalstvo brez dvoma ogromno večino in jedro naroda in je njegovi izobrazbi posvečati največjo pažnjo, zato imej zakonodaja poseben ozir na podeželske šole in kmetijske razmere in se izogni vsaki določbi, ki bi diskvalificirala te šole napram mestnim šolam ter omogočuj tudi v prehodni dobi, ko moramo računati z raznimi nedostatki podeželnega šolstva, da se nudi kmetjski mladini v danih razmerah najboljša izobrazba.

V tem smislu stavimo še posebe sledeče zahteve:

a) Pri razširjanju šol in ustanavljanju novih razre-

LISTEK.

Zakon o narodnih šolah.

(Nekaj še vedno aktualnih vprašanj iz debate o Radojevičevem načrtu šolskega zakona v Glavnem Prosvetnem Svetu.)

Pri seji dne 2. decembra* se je razvila debata o tem: ali naj obsega zakon o osnovnih šolah tudi meščanske šole, ali pa naj se za nje sestavi nov zakon.

Po dolgi diskusiji, ki so se je udeležili skoro vsi člani sveta, se je z glasovanjem odločilo, da ni potrebno, da bi zakon o ljudskih šolah obsegal tudi meščanske šole.

Na drugi seji se je razpravljalo o smotru osnovne šole ter je bilo z malimi izpremembami sprejeto besedilo čl. 1. načrta objavljenega v 53. številki »Učit. Tov.« 1. 1921.

V glavnem so bili sprejeti od predloženega načrta vsi čl. do 17., ki predpisuje trajanje šolske obveznosti. Ta člen je spremenjen, ter se glasi:

Obveznost in osemleten obisk naj se prične takoj, toda izpelje naj se stopnjama s krajevnimi razmerami, računajoč s številom šol in učiteljstva. Toda

odredbe čl. 1., 5., 14. in 16. tega zakona se morajo izpeljati najkasneje do konca 1930. leta.

Predvsem se stavlja državi v dolžnost: da pripravi do konca leta 1930. vse za obvezni osemletni osnovni pouk vseh otrok, dečkov in deklic, ki so dorasli za šolo.

Dokler pa ne nastopi ta možnost, obstoji tendenca, da se z zimskimi tečajji in s skrajšanjem učnega načrta za 3. in 4. šol. l. omogoči, da z danim številom šol in učiteljstva, ki ga imamo, izvede vsaj šestletni osnovni pouk šolskih otrok v celi državi po deželi, ki po sedanjem sistemu po zaključenem četrtem šolskem letu osnovne šole prenehajo s šolanjem.

Na seji Glavnega prosvetnega sveta dne 7. decembra 1921.* se je nadaljevala debata o poedinih točkah načrta za osnovne šole.

Najdaljša razprava se je razvila o čl. 16. in 17. Po dolgi debati se je odločilo, da se doba osnovnošolskega pouka mora brez odloga povečati zato se je za ta člena sestavilo novo besedilo.

Čl. 16. in 17. izdelanega načrta sta spojena in zamenjana z novim besedilom čl. 16., ki se glasi:

»Šolska doba v osnovni šoli traja 8 let in se deli v 8 razredov (šol. let).

Obveznost in osemletna doba po tem zakonu se prične takoj ter se stopnjama izpelje.

Po deželi, kjer sta vsaj dva učitelja(ici), se takoj uvede šestletni pouk, kjer je pa več učiteljstva in drugih ugodnosti, pa se izpelje osemletni osnovni pouk. Natančneje odredbe o tem predpisuje minister prosvete. Odredbe čl. 1., 5. in 14. tega zakona pa se morajo izpeljati najdalje do konca 1930. leta.

Nato so se izmenili tudi člen 18., 19. in 20. s sledečim besedilom:

»Osemletno osnovno šolo morajo dovršiti vsi otroci, dečki in deklice, ki so normalno razviti, razen onih, ki po končanem četrtem razredu odidejo v druge državne šole.

V prvih štirih razredih je pouk povsod enak. Urejen je tako, da nudi učenecem potrebno sposobnost za prestop v višje razrede osnovne šole ali pa v nižje strokovne, meščanske in srednje šole.

Kdor odide v druge šole, mora v njih prebiti vsaj 4 leta; v nasprotnem slučaju se mora vrniti v osnovno šolo.

Čl. 21. postane 18-ti in se glasi:

»V višjih štirih razredih se pouk prilagodi krajevnim razmeram in življenjskim potrebam. Na deželi naj ima kmetiški, po mestih pa trgovsko-obrtni značaj.

Na seji dne 8. decembra t. l. se je nadaljevala razprava. Čl. 21. dobi št. 18.

ter se naj v prvem stavku »V višjem tečaju« glasi: »V višjih štirih razredih«, v tretji vrsti se pa izpusti beseda »praktičnega«.

Izraz »višji tečaj« se tudi v ostalih členih zamenja z besedami: »višji štirje razredi« (šolska leta). Nato sta sprejeta tudi čl. 19. in 20. (v objavljenem tekstu 22. in 23.) tako kot sta objavljena.

Ravno tako je sprejet tudi čl. 21. (prej 24.), pri čl. 22. (v načrtu 25.) pa se je razvila razprava, v kateri so se posamezni govorniki izpraševali, ali je z ozirom na razmere mogoče, da zgradi vsaka, pa tudi najubožnejša občina takoj svojo lastno šolo.

Na predlog g. Mil. Popovića se je sprejelo sledeče besedilo:

»Šolska in politična občina ni treba da se zlagajo. Vsaka politična občina pa mora imeti vsaj po eno šolo.

Nato je bil sprejet čl. 23. (26.) po predlogu.

Pri čl. 24. je izpuščen celi drugi odstavek ter se glasi:

»Šola se imenuje po kraju, kjer je, šolska občina pa po svoji šoli.

Čl. 25. je sprejet v celoti.

Čl. 26. je izpopolnjen z novim odstavkom, ki se glasi:

»On preskrbi izdelavo in potrjuje načrte za šolska poslopja in stanovanja z ozirom na terenske razmere.

(Dalje prihodnjič.)

* N. P. št. 92. Prinašamo to debato v informacijo, ker nam pripomore k lažjemu razumevanju sedanjega načrta šolskega zakona.

* N. P. št. 94.

dov se je ozirati v prvi vrsti na nižje organizirane šole na kmetih in je pozornost obračati na to, da se učiteljstvo enakomerno zaposli in izdatki za šolstvo čim produktivneje izrabljajo.

b) Odklanjamo poldnevni pouk kot stalno uredbo na nižje organiziranih šolah, zlasti na enorazrednicah in ga smatramo kvečjemu kot dopustnega v nižjih razredih (1. do 4. šol. leto) večrazrednih šol. c) Izrekamo se proti temu, da bi po dovršenih 4 letih osnovne šole že prestopali učenci v srednje, meščanske in strokovne šole. Smo proti temu iz vzgojnih in ekonomsko-praktičnih ozirrov. Kar osnovna šola lahko nudi, za to ni treba višjih šol in ni treba študija za kmetstvo deco po nepotrebnem podraževati in oteškočati. Nesocialno je, deco v tako zgodnji dobi drugo od druge ločiti in v vzgojnem oziru pomeni veliko škodo, ako se deco v tako nani mladosti iztrga iz domačega okoliša in naroda.

d) Srednje, meščanske in druge šole naj se tako uredijo, da bo vstop v nje kmetjski mladini omogočen brez posebnih težkoč.

e) Šolska obveznost na kmetih se naj prične z začetkom šolskega leta onega koledarskega leta, v katerem dovrši otrok sedmo leto svoje starosti in naj traja do konca šolskega leta onega koledarskega leta, v katerem dovrši učenec petnajsto leto svoje starosti.

f) Računati nam je s tem, da v nekaterih pokrajinah z nerazvitim šolstvom osemletna šolska obveznost še ne bo v doglednem času v polnem obsegu izvedljiva. Ker pa na eni strani odklanjamo šolske oprostive po sedanjem načinu in na drugi strani polagamo največjo važnost na to, da deca baš v zrelejši, dovezetnejši dobi ne ostane brez rednega pouka in ker še dolgo ne bomo razpolagali s potrebnim številom kvalificiranega učiteljstva, predlagamo za pokrajine z manj razvitim šolstvom posebno prehodno uredbo šole, ki bi imela to prednost, da bi bila cena, ker bi izhajala z manjšim številom učiteljstva, a vendar ne bi glede uspehov preveč zastajala za popolno šolo z osmimi letniki.

Po tem predlogu bi obsegala nižja stopnja osnovne šole v zaostalih pokrajinah pet, v nekoliko razvitejših šest šolskih let in temu primerno višja stopnja tri oziroma dve šolski leti. Višja stopnja bi imela značaj zimske šole in poučevali bi na njej isti učitelji kakor na nižji stopnji, toda poučevali bi de-

co višje stopnje zase ločeno od druge dece. (Število razredov in učiteljev bi se torej ravnalo po številu otrok prvih pet ali šest šolskih let, ne kakor pri nas po številu vseh šoloobveznih otrok).

Poučevanje na višji stopnji (zimski šoli) bi se uredilo tako, da prevzame na večrazrednih posebej za to kvalificirani učitelj nižjega razreda pozimi pouk na višji stopnji in se uvede za dvanašja razreda v zimskih mesecih poldnevni pouk, ali da se uvede sistem strokovnega pouka in prevzamejo posamezni učitelji poleg razrednega pouka še posamezne predmete v višjem tečaju, ali pa da se uvede za zimske mesece poldnevni (ali menjevalni celodnevni) pouk, kar pa bi smelo biti dopustno samo na enorazrednicah.

Pozdravljamo določbo v zakonskem načrtu, ki predvideva možnost skupljenja dveh in več šol v en višji tečaj, kar bi bilo zlasti priporočljivo za ekskurendne šole in enorazrednice in izvedljivo, ako bi se ustanovili po srbskem zgledu za oddaljeno dečo šolski domovi.

g) Skrbi naj se za to, da dobi polagoma vsaka šola vsaj po enega učitelja s polno kvalifikacijo za pouk v višjem tečaju in v nadaljevalnih šolah.

h) Za učiteljce se ustvari možnost posebne izobrazbe v gospodinjstvu in socialnem skrbstvu.

i) Zakon vsebuje tudi določbo, ki omogoča ustanovitev šolskih kmetij.

j) Za temeljitejšo nadaljno izobrazbo učiteljstva v kmetijskih strokah in praktičnih naukih nacionalne ekonomije predvidevajo zakon ustanovitev posebnega stalnega tečaja oziroma strokovne šole z enoletno učno dobo.

4. V zakon naj se sprejmejo nadalje še druga določila, s katerimi se ustvarijo pogoji oziroma prilike za učiteljevo nadaljno izobrazbo bodi z dovoljenjem študijskih dopustov, z obiskom raznih specialnih tečajev in šol, bodi z ustanovitvijo in vzdrževanjem okrajnih knjižnic iz državnih sredstev ali s podeljevanjem potovalnih štipendijev in štipendijev za obisk inozemskih šol.

5. Zakon naj s posebno določbo omogoči, da se poveri odlične učitelje s posebnimi kulturno-organizatoričnimi nalogami in se jim dovoli v to svrhu stalen dopust, oziroma se jih prideli kompetentnim uradom. (Glej n. pr. institucijo sadjarskih nadzornikov!)

Počitniški tečaj za učiteljce.

Državni zavod za soc. hig. zaščito dece priredi na prošnjo društva učiteljic počitniški tečaj za učiteljce v času od 1.—31. julija, ako se oglasi zanj vsaj 15 udeleženk, sprejeti pa bo mogoče največ 30 učiteljic.

Vršila se bodo dnevno 3 ure predavanja. Za praktično delo pa bodo udeleženske razdeljene v skupine, ki se bodo menjale vsak teden, in sicer a) telesna oskrba deteta, b) delo v kuhinji in polikliniki, c) delo v higijenskem zavodu, bolniška strežba in pomoč v sili.

Gibanje učiteljske omladine.

—uč 16. sestanek učiteljskega naraščaja v Maribou se je vršil v soboto, dne 2. maja t. l. Gosp. prof. Gustav Šilih je nadaljeval svoje predavanje o eksperimentalni psihologiji, to pot s poizkusi. Pomagal mu je g. prof. Fran Škof, ki je sam tudi govoril o važnosti in določitvi vida v osnovni šoli in je ob sklepu preizkusil vonj. Gosp. prof. Gustav Šilih je svoje predavanje na dva naraščaju že znana pojma duševnih pojavov: asocijacija in apercepcija ter je napravil nekaj asocijacijskih poizkusov z reakcijskimi besedami, preizkušal je tudi spomin in razložil z aparatom radi pomanjkanja časa, kako se preizkuša utrujenost. Povdarjal pa je oba večera, da eksperimentalna psihologija ni nobena novost, nobena samostojna znanost, marveč, da je to le ena izmed poti, ki se jih poslužujejo poklicni psihologi, da čim najgloblje spoznajo človeško, otroško dušo. Predavanje samo o eksperimentalni psihologiji, ki ima danes že dve veji eksperimentalno pedagogiko in eks-

perimentalno didaktiko (dr. W. A. Lay) pa ne sme nobenega izmed mladih tovarišev zvoditi na pot »vseznanstva« in »domišljivosti«. Ta predavanja imajo namen opozarjati naraščaj na nadaljnjo izobrazbo in marljivo delo, ki je potrebno, ako se hočejo skorajšnji sodelavci na polju vzgoje in pouka z uspehom udeleževati. Danes še učenci, boste jutri učitelji, za tedaj veljajo te besede. — Ne tavajte sami, ne izgubljajte se v nerazčlenljivih idealih, ohranite stike z odsekom za naraščaj in s Pedagoškim krožkom in v zaupnem, skupnem delu bomo zmagovali na potu do ciljev. — 17. sestanek se bo vršil v soboto 9. t. m. ob 6. uri zvečer v deški meščanski šoli. Predaval bo tov. Simon Vodenik »O naših grehih«.

Učiteljski pravnik.

—§ Invalidni davek. Z uzakonjenjem proračunskih dvanaštin je bil sprejet tudi 100% povešek invalidnega davka, kateri povešek stopi v veljavo s sprejetjem dvanaštin, t. j. s 1. aprilom t. l. Dolej se je plačal invalidni davek v razmerju z osebno dohodnino letno po 24,

37, 62, 87,125 Din. S poveškom 100% bo znašal torej naprej za posamezne 48, 74, 124, 174, 250 Din. Prvi odtegljaj se izvrši 1. junija, in sicer:

pri znesku	48 Din	: za junij	8 Din	za nadaljne mesece po	4 Din
"	74	"	13	"	6
"	124	"	22	"	10
"	174	"	31	"	14
"	250	"	45	"	20

Toliko v obvestilo našemu članstvu, da bo informirano glede odtegljajev 1. junija.

—§ Brezplačno zdravljenje državnih uradnikov. Ministrstvo za narodno zdravje je ponovno izdalo odlok, da morajo vse privatne in samoupravne bolnice, ki uživajo državno subvencijo, sprejemati brezplačno na zdravljenje obolele državne uradnike. Odlok se je ponovno izdal radi tega, ker so nekatere samoupravne bolnice odklanjale brezplačno zdravljenje državnih uradnikov, češ, da take bolnice niso državne institucije.

—§ Službena potovanja in legitimacije za polovično vožnjo. Po ministrskem odloku št. 17.171 z dne 25. marca t. l. se priznava uslužbencem, ki imajo legitimacijo za polovično vožnjo, ob službenih potovanjih samo polovična voznina. Ako bi kak uslužbenec te legitimacije ne imel, se mu sme priznati cela voznina, a to samo v primeru, če dokaže, da je plačal celo voznino.

Splošne vesti.

— Pobožne želje. Osnivanjem Stankovičeva političnega lista »Slobodni Narod«, naši su separatisti (samo slovenački klerikali) uzdrgli glave i počeli na sva usta trubiti u svet, kako se UJU počima raspadati i navešćivati novo udruženje pod Stankovičevim vodstvom. Međutim sve su te njihove nađe ostale, a i ostat će samo pobožne želje, te im preporučujemo onu: ah stišni se u svom kutu i pregori želju ljutu! Jer svi smo mi UJU-jevci uvereni, a to mogu biti mirne duše i naši »veliki i jaki« protivnici, da se UJU neće i ne može razbiti, jer zato nema ama baš nikakva povoda. Što je g. Stanković dobio od Glavnog Odbora miđ da se makne i kao predsednik UJU i kao glavni urednik glavnoga glasila, to je čisto interna stvar Udruženja i ta će se stvar na kongresu meseca avgusta u Subotici tako lepo i mirno izglatiti, da će se naši protivnici začuditi. Pa g. Stanković kao čovek visoko inteligentan šireg vidika nit je istupio, nit će istupiti zato iz Udruženja! Treba naime znati, da u svakom društvu ima opozicionalnih elemenata, pa tako ih ima i kod nas, ali to još ne znači, da opozicija mora biti destruktivna, da radi na propasti svojeg vlastitog društva. Opozicija je kritika: ona je potrebna i za aktivnije delovanje i za inicijativu. Već na kongresu u Beogradu, pa na skupštini u Zagrebu čuli smo najradikalnije članove, gđe kritizirajo i ovo i ono, i sve je to samo učvrstilo položaj Udruženja. Prigovori, da UJU nije staleška organizacija, upravo su smešni. Ta u Udruženju imamo članova svih mogućih političkih stranaka: demokrata samostalaca, Davidovičevaca, radikala, radik. disidenata, socijalista »desnih i levih«, klerikalaca (Baška — pristaše popa B. Rajića, Dalmacija — Dubrovnik i Kotor) i svi su oni članovi UJU, dapače i aktivni: informirajte se za rad UJU u Dubrovniku i Kotoru, gđe klerikalci (pučkaši) članovi dolaze na zborove i sudeluju i zborom i tvorom! Kuda ćete više? Što su njihovih kolege klerikalci u Slovenačkoj drugoga mišljenja i nastrojenja, zato neka čine odgovornim svoje »perjanice«, koji u političkom dnevniku »Slovenec«, koji je ujedno i staleški organ »Slomškove zveze«, svaki dan bljuju one ispađe proti UJU i njegovom vodstvu. Niko ne poriče, da se u vodstvu UJU ne greši: bilo je učinjenih pogrešaka i sad se čine i činit će se greške, jer se naše vodstvo nikad nije utvaralo, da je »nepogrešivo«! A da su političke prilike danas takve, te se činovništvo uopšte premešta, za to valjda nije odgovorno UJU, koje je u svojim glasilima već više puta ustalo proti bezakonju. A što je opet većina u našeg Pov. UJU politički orientirano Pribičevićevoj politici to je njihova stvar, to je njihovo politično mišljenje, koje članovi Udruženja mogu slobodno ispovedati. Svi mi znamo, da su Slomškari, i celokupno vodstvo i svi članovi klerikalno (upravo slepo!) orientirani, pa — slobodno im! Ali kako mogu biti oni, tako možemo biti i mi. Manje zlobe, a više ljubavi! Više srca, šire duševno obzorje, a manje osobnosti i kampanilizma! — J.

— UJU i Društvo građanskih učitelja. Već je izrađen projekt za osnovne i građanske škole. Po tome projektu osnov. i građ. šk. čine jednu organsku celinu. Nađe onih, koji su poleteli visoko, visoko, neće se valjda ispuniti. Nemojmo se utvarati, jer je utvaranje (domišljija) znak duševne ograničenosti. Učitelji građ. škola su i ostanu učitelji. Priznajemo im trud i ambiciju za već izobrazbu u pojedinim predmetima. Oni su za to stekli i neka naročita prava, što je posve opravdano i što im nitko ne osporava. Glasila UJU, kao i samo vodstvo, uvek se zauzimalo i za građ. škole i za učitelje građ. škola. To mora i to će valjda svaki priznati. Ko nije informiran, neka se (makar i poverljivo!) obrati na ma koje glasilo i povereništvo, i dobit će odgovor. Učitelji građ. škole imaju svoje udruženje i izdavaju svoje glasilo »Građanska škola«. I moramo istaknuti, da je i društvo agilno i glasilo lepo uređivano. Dovolje je sve dobro i hvalevredno. No ja se uvek pitam i ne ide mi u glavu, zašto društvo učitelja građ. škole ne će ili ne može da pristupi u UJU? Pa neka pristupi kao zasebna sekcija pošto ima i zasebne interese! Zar se zbilja ne može naći način, da se to vrlo važno pitanje ugodno reši? Ode su zapreke? Vodstva jednog i drugog društva poradite na tom, i naraštaj, koji izlazi iz jedne te iste košnice (panja) i koji stvara međ za jednu te istu svrhu — odgoj, bit će vam uvelike zahvalan! Počnite! Za sada ovoliko, do zgrade još!

— Nova poslovna vlada. Kralj je podpisao ukaz, s katerim se imenuje poslovna vlada v sledeči sestavi: ministriški predsednik: Nikola Pašić; socialna politika: Marko Gjuričić; prosveta: Svetozar Pribičević; zunanje zadeve: dr. Momčilo Ninčić; vere: Miša Trifunović; prava: dr. Edo Lukinić; narodno zdravje: dr. Slavko Miletić; javna dela: Nikola Uzunović; kmetijstvo in vode: Krsta Miletić; pošta in brzojava: Velja L. Vukičević; šume in rudniki: dr. Gregor Žerjav; izenačenje zakonov: dr. Milan Srskić; finance: dr. Milan Stojadinović; agrarna reforma: Milan Simonović; trgovina in industrija: dr. Prvislav Grigogono; vojna in mornarica: Miša Trifunović; notranje zadeve: Boža Maksimović; promet: Ante Radojević.

— Uradni šolski pečati se morajo po odredbi ministrstva prosvete zamenjati in uvesti novi, in sicer na srednjih, meščanskih kakor tudi na osnovnih šolah. Ti pečati imajo obsegati sedaj napis: Državna višja gimnazija, realka, meščanska, osnovna šola kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v brez drugih dodatkov. Pri zasebnih šolah odpade seveda naslov »državna«.

Predpisane štampilje šolskih vodstev preskrbi pod najugodnejšimi pogoji v enotni obliki »Tvorница učil in šol, potrebščin v Ljubljani«.

— Izpiti za učitelje meščanskih šol se polagajo v letošnjem pomladnem terminu zadnjikrat po obstoječih predpisih. Vse kasnejše take izpite se bo polagalo na pedagogiju.

— Za prestop v strokovne šole. Minister prosvete je z odlokom z dne 18. marca t. l., št. 13.867 odločil, da morajo tudi učenci srednjih šol imeti za prestop v strokovne šole nižji tečajni izpit.

— Suspendiran od poučevanja veronauka je iz šolsko-vzgojnih ozirrov dekan v Žužemberku Gnidovec, ki ga naša javnost dobro pozna iz njegovega nesrečnega političnega delovanja in številnih pravnih sodiščem.

— Usposobljenostni izpiti in dopusti. Po naredbi prosvetnega oddelka morajo učne osebe prositi odslej v svrhu usposobljenostnega izpita in priprave nanj za potrební dopust 8, eventualno 14 dni. Isto velja za študijska potovanja kamorkoli.

— Šolski vrtovi in čebeloreja. V zmyslu odredbe šolske oblasti se ima po šolskih vrtih gojiti poleg zelenjavi, sadjereje in poljskih pridelkov tudi čebelarstvo kot istotako važna panoga narodnega gospodarstva. Nekatere šole so s čebelorejo že pričele.

— Novi učni knjigi. Meseca maja izideta v znanj ljubljanski založbi Ign. Kleinmayr & Fed. Bamberg, družbe z o. z., potrebni in že dolgo pričakovani knjigi: »Prirodopis rastlinstva«, spisal prof. F. Kapus; knjiga obravnava tvarino za nižje razrede srednjih šol in Macherjev »Prirodopis« za meščanske šole, I. del.

— Na dvorazredni osnovni šoli v Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah se je nabralo za »Jugoslovensko Matico« 70 Din, za »Francoski dan« pa 122 Din 50 para.

— Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico ima IV. redovitu prolejetnu glavnu društvenu skupštinu 16. maja 1925 u osnovnoj školi u Velikoj Gorici. Teme: Moderni pokreti u pedagoškoj nauci, Nadzor u nastavnom radu. — Rasprava na teme Glavnoga Odbora UJU. Raspravljaju prof. Josip Škavić, — Rabindranat Tagore kao filozof i pedagog. Predaje oblasni školski nadzornik Ljudevit Krajačić. — Na skupštini učestvuju kao gosti drugovi i drugarice društava srezova Donja Stubica i Sv. Ivan Zelina. Taj dan održaje Učiteljsko društvo grada i sreza Sisak svoju prolejetnu skupštinu u istome mestu, te učestvuje u tački 7. i 8. ovoga dnevnoga reda. Za dan skupštine oprošteni su riješenjem vel. župana broj 31.451/1925. svi učesnici svojih službenih dužnosti.

„Kupite srečke za Razlagov spomenik“

— Učiteljski dom v Mariboru prosi vse zaostale dolžnike bodisi na ročnih zemljevidih kakor tudi še na knjižici »Narodne pravljice iz Prekmurja«, da dotične zneske čimprej poravnajo. Izterjavanje vzame mnogo časa, ki se lahko drugače porabi. Sicer razmeroma ni dosti takih zamudnikov, pa še teh ne bi bilo treba.

— Za dr. J. Razlagov spomenik! V divnih Slovenskih goricah pri Mali Nedelji je bil rojen leta 1826, dr. J. R. Razlag, zaslužni slovenski pesnik, pisatelj in eden izmed prvoboriteljev jugoslovenske misli. Jugoslovani smo še vedno pozabili svetlo, da smo vselej znali ceniti zasluge velikih mož. Ker še Razlag nima primernega spomenika, ki bi naš bodoči rod spominjal na tega zaslužnega moža, se je osnoval odbor, ki si je stavil nalogo, da skupno z Narodno-kulturnim društvom pri Mali Nedelji realizira odkritje Razlagovega spomenika leta 1926. ob stoletnici njegovega rojstva v njegovem rojstnem kraju v zvezi z velikim ljudskim taborom. V ta namen je ministrstvo za kmetijstvo z odlokom 344/1 z dne 13. januarja 1925 dovolilo loterijo. Žrebanje se vrši dne 5. julija 1925 pod državnim nadzorstvom v »Društvenem domu« pri Mali Nedelji. Vsled tega se obrača odbor do vse narodno-zavedne javnosti z vljudnim pozivom, da pridno poseže po izdanih srečkah. Srečke se prav te dni razpošiljajo in razprodajajo po vsej Sloveniji. Cenj. občinstvo se opozarja na tozadevne lepake! — Odbor Razlagovega spomenika.

— Glavni dobitki loterije za dr. J. Razlagov spomenik so: 1. 5000 Din, 2. 4000 Din, 3. 1000 Din, 4. 500 Din itd. — Srečka stane 5 Din; žrebanje dne 5. julija 1925. — Izid žrebanja se objavi v vseh časopisih. — Dobitkov je 300, v skupni vrednosti 15.550 Din.

— »Ljubljanski Zvon« je naprodaj, letnik 1878., 1891., 1900., 1901., 1918. in posamezne številke mnogih letnikov ter II. letnik srbsko-hrv. ilustr. lista »Nada« . Pojasnila daje uprava našega lista.

— Šolski izleti. Radi dosege nižar-nih voznih cen o priliki skupnih šolskih izletov pod vodstvom učnih moči je treba prijaviti izlet 24 ur pred nastopom vožnje pri postajnem uradu vstopne postaje z izkazom šolske oblasti, v katerem mora biti navedena svrha potovanja, vozni razred, število dijakov (učencev) in imena učnih moči. Učenci, katerih mora biti najmanj deset, plačajo na podlagi teh prijav brez predhodnega odobrenja direkcije četrtinske vozne cene, učne moči pa polovično, in sicer le tako, da se prevaža po polovični vozni ceni največ ena učna moč na vsakih pet učencev. Kadar prirerjajo dijaki visokih šol ali dijaki višjih razredov srednjih šol ekskurzije brez vodstva učnih moči, morajo imeti za izkoriščanje ugodnosti četrtinske vožnje od železniške direkcije izstavljeno nakaznico.

— Delegati. Ponovno opozarjamo naša okrajna učiteljska društva, da volijo v zmislu pravil UJU in poslovnika našega poverjeništvu delegate za pokrajinsko skupščino v Šoštanj in glavno skupščino v Subotici in jih prijavijo strokovnemu tajništvu.

× Nauki Sv. pisma starega zakona o vzgoji mladine. 1. Vzgjajaj dečka po poti njegovi, Tudi ko se postara, ne kreni od nje! 2. Neumnost je pripeta k dečkovemu srcu, a šiba strahovanja jo od-

pravi daleč od njega, 3. Ne odtečaj dečku strahovanja, zakaj če ga udariš, ne umrje. Opletaj ga s šibo in otmeš dušo njegovo iz pekla.

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

—r Organizacija koroških Slovencev. Občni zbor gospodarskega društva za Slovence na Koroškem se je vršil dne 30. aprila t. l. v društvenih prostorih v Celovcu. Bil je izredno dobro obiskan iz vseh delov slovenskega Korotana. Po podanih poročilih društvenega vodstva ter referentov za ljudsko štetje in manjšinsko šolstvo je bila sprejeta tale resolucija:

1. Z največjim ogorčenjem zavračamo neosnovana in naravnost žaljiva podtikanja zveznega kanclerja dr. Rameka v seji parlamenta dne 3. marca t. l., ki identificirajo vsako zakonito prizadevanje narodnih koroških Slovencev po dosegih od koroškega deželne zbornice in koroške deželne vlade slovesno zajamčenih ustavnih in manjšinskih pravic s protidržavnim stremiljenjem in irendento, ne da bi moglo navesti enega samega slučaja neljalnosti. Tako postopanje obsojamo tem bolj, ker zvezna vlada ni smatrala za potrebno, preden je podala ono izjavo, položaj Slovencev na Koroškem objektivno preiskati in zaslišati tudi legalne zastopnike slovenske manjšine, ker bi moralo naziranje zveznega kanclerja o položaju koroških Slovencev bistveno izpremeniti.

2. Nasproti trditvam zveznega kanclerja, da Koroški Slovenci nimajo povoda, se pritoževati proti kakršnekoli zapostavljanju, zlasti na šolskem polju, ugotavljamo sledeče:

Tri slovenske ljudske šole, ki so v omenjenem poročilu izrecno navedene kot dokaz, da Slovenci odklanjajo slovenski pouk, so obstojale že dolga leta pred vojno in je štela leta 1913. trirazredna slovenska javna ljudska šola v Št. Jakobu v R. 248 učencev, štirirazredna zasebna slovenska šola v Št. Rupertu pri Velikovcu 220 učencev in enorazredna slovenska javna šola v Selah 80 učencev poleg katere je obstojala enorazredna utrakvistična šola z 28 učenci. Slovenska šola v Selah je bila leta 1916. združena s tamkajšnjo utrakvistično šolo v utrakvistično dvorazrednico, ker se med vojno takemu predlogu ni bilo mogoče protiviti. Ostali dve slovenski šoli, na katerih je vedno poučevalo učiteljsko izrecno slovenske narodnosti, pa so šolske oblasti po plebiscitu dale zapreti in so ostale vse tozadevne prošnje in intervencije brezuspešne. Vsled pritožbe na Zvezo narodov leta 1922. na novo ustanovljeni slovenski šoli v Št. Jakobu v R. in Št. Rupertu pri Velikovcu pa nikakor nista odgovarjali določbam šolskih zakonov in željam slovenskih interesentov, vsled česar jih ljudstvo odklanja. Glede ljudske šole v Selah se je po triletnem boju slovenskih občanov doseglo, da se vsaj prvi dve šolski leti poučuje v materinem jeziku.

Kar se tiče utrakvističnih šol, ugotavljamo, da se na teh šolah ne samo sistematično izrija vsak slovenski pouk, marveč se dogajajo celo slučajni, da se slovenskim otrokom prepoveduje v prostem času govoriti med seboj v materinem jeziku (Podlublje, Šmarjeta v R.) ali pa se učencem dajejo nagrade, ako se odpovedo medsebojnemu občevanju v slovenskem jeziku.

Konstatiramo, da je nastavljenih na utrakvističnih šolah veliko število učiteljev, ki slovenskega jezika bodisi sploh niso zmožni ali pa ga govorijo zgolj v slabem narečju, dočim se za slovenski pouk kvalificirane učitelje namešča v nemških krajih ali pa se jih pušča sploh brez službe.

Protestiramo proti načinu, po katerem se je vršilo ljudsko štetje z ozirom na jezikovno narodno pripadnost ter odklanjamo, da bi to ljudsko štetje nudilo pravo podlago, na kateri bi se moglo rešiti manjšinsko vprašanje Slovencev na Koroškem.

Staremu odboru je bil podan absolutorij s pohvalo, nakar so bili izvoljeni: gg. Ferdo Kraiger za predsednika, dr. Petek za I. in Janez Vošpernik za II. podpredsednika, Ivan Starc za tajnika, Anton Gastl za blagajnika ter odborniki Florijan Lapaš, Josip Vintar, Vinko Gröblacher, Boštjan Borovnik in Josip Hebein.

Pristopite k „Jugoslovenski Matici“!

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Darilo: Anton Hren, šolski upravitelj v Studencih pri Mariboru, v spomin umrlega vzor-učitelja tov. Pavla Koširja 25 Din. — M. K o ž u h, blagajnik.

—g Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani je prejelo 392 Din, katere so darovali: Josip Mihelič, strokovni učitelj in Josipina Miheličeva, učiteljica, oba v Ljubljani, po eno državno obveznico s šestimi zapadlimi kuponi à 121 Din = 242 Din; gospa Julka Povšnarjeva, učiteljica v Kokri, 130 Din, katere sta naklonila povodom godovanja njenega gosp. soproga vrla gg. Jakob Bajželj in Ant. Križnar, oba iz Strazišča pri Kranju, in sicer: prvi 100 Din, drugi pa 30 Din; Josip Benedek, nadučitelj v pokouju v Ljubljani, 20 Din letnine. Priserčna hvala! — Prejemki v tekočem letu znašajo 4010.50 Din.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— MARENBERŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v sredo, dne 13. maja 1925 ob 10. uri dopoldne pri Sv. Antonu na Pohorju v šoli. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Volitev delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino UJU. 4. »Kako si more učitelj ohraniti avtoriteto svojega poklica in katerih pogreškov se naj varuje«. Ref. tov. Jože Golob. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna — odsotnost opravičiti. — Odbor.

— RADOVLJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 16. maja 1925 ob 10. uri v Kranjski gori s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopis. 3. »Can- kar in mi« — predava tovariš Držaj. 4. »Pokret jugoslovenskih dobrovoljcev v Rusiji« — predava tovariš Lahajnar. 5. Razgovor glede ustanovitve telovadnega tečaja. 6. Slučajnosti. Z ozirom na to, ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, je udeležba obvezna.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SV. LENARŠKI OKRAJ zboruje v sredo, dne 13. maja 1925 ob 10. uri pri Sv. Antonu v Slov. goricah s sledečim dnevnim redom: 1. Dopisi in stanovske zadeve. 2. Stanovska zavest in ponos učiteljstva. Predava tov. Anton Hren iz Studenca pri Mariboru. 3. Predlogi in slučajnosti. Udeležite se polnoštevno, v slučaju slabega vremena se vrši zborovanje prihodnje sredo, dne 20. maja 1925. Iz Sv. Lenarta odhaja ob pol devetih avto oziroma voz. Udeleženci naj se pravočasno javijo predsedniku. — Odbor.

Poročila:

+ OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA je zborovalo v soboto, dne 7. marca t. l. v osnovni šoli v Murski Soboti.

Prečitan in odobren je bil zapisnik zadnjega zborovanja.

Dopisi: Radi dopisa »Podpornega društva v Ljubljani« se po krajši debati naroči, da se informira ni-li v Mariboru (oblasti) učiteljskih sirot, ki bi bile potrebne podpore. V prvi vrsti moramo

podpirati učiteljski naraščaj v naši oblasti. Sicer se bo debata o tej zadevi nadaljevala na prihodnjem zborovanju. (V »Akad. koleg.« se nahajajo učiteljski listi iz mariborske oblasti v večini. — Op. ured.)

Krajšim razgovorom o nekaterih dopisih lokalnega značaja je sledilo

predavanje g. gimn. prof. dr. Maksa Robiča: »O Kantu«. Predavatelj-strokovnjak nam je v poljudnih besedah predstavil velikega filozofa Kanta; očrtal nam je smeri njegovega delovanja in ustvarjanja na polju miselnosti, za kar mu je zbrano učiteljstvo, ki je z največjo pažnjo sledilo predavateljevim izvajanjem, izkazalo hvaležnost s prisrčnim aplavzom.

Poročilo tajnika je vsled odsotnosti istega odpadlo, iz izčrpnega blagajniškega poročila pa posnemamo, da je sedanje stanje društvene blagajne 2845.18 Din.

Volitve: volilo se je z vzklikom sledeči odbor: Predsednik tov. Avgust Požegar, tajnik tov. Mirko Dujc; blagajnik tov. Humar Franjo; odborniki: Kočar, Hočevar, Džuban, Košenina, Nemeštniki: Cvetko, Tomažič, Dolenshek, Preglednik računov Bajec in Španger. Delegata za pokrajinsko skupščino Kočar in Džuban. V okrajni narodno-prosvetni odsek Hočevar, Španger, Deško-vič, Štubel in Prelogova.

Na predlog tov. Humarja se sklene soglasno, da se na primeren, svečan način proslavi petletnica obstoja okrajnega učiteljskega društva v Murski Soboti. Kot dan proslave se določi 6. junij.

Med slučajnostmi je bil stavljen in soglasno sprejet sledeči samostojni predlog: »Izavimo, da se z veliko naglico pripravljamo zakon o osnovnem šolstvu. Poroča se, da je načrt bodočega zakona o osnovnem šolstvu dobilo v pretres UJU poverjeništvu Ljubljana, ki je dotični načrt zaradi kratkega roka obravnavalo na seji dne 3. marca — kar samo, Tega načina učiteljsko društvo za srez Murska Sobotnikakor ne odobrava, ker smatra kot nujno in neizogibno potrebno, da se dá načrt prevažnega šolskega zakona o osnovnem šolstvu v pretres vsem učiteljskim društvom. Zahtevamo, da se to neumestno preziranje učiteljskih društev popravi, predvsem pa: 1. da se osnovno šolstvo popolnoma emancipira od političnega oblastva in 2. da prevzame vsa bremena za nje ne občina, ampak država ter ustvari tako iz osnovnega šolstva državno institucijo, ki se bo enakomerno razvijala na znotraj in imela potreben ugled na zunaj. (Načrt šolskega zakona je redigirala anketa, ki je bila sestavljena na seji ožjega sosveta in objavljena v poročilu iz seje ožjega sosveta v »Učit. Tov.« Radi kratkega roka se načrt ni mogel dati v razpravo društvom, kar je bilo tudi objavljeno. Anketa se je ozirala na vse sklepe pokrajinskih skupščin in dane smernice ter na predloge okrajnih učiteljskih društev, ki so jih svoječasno že storila glede načelnih zahtev. Žal, da se je ob objavi zadnjega načrta, kljub ponovnemu pozivu odzvala s predlogi komaj polovica okrajnih učiteljskih društev. — Op. ured.)

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ je zborovalo 2. aprila t. l. po običajnem dnevnem redu spopolnjenim s predavanjem tov. V. Kunsta.

Izmed 132 članov je bilo navzočih 70.

Šolske upravitelje in nadzornike

opozarjamo, da je izšel

Polugodišnji izveštaj o stanju škola

kakor je predpisan uradno v 1. in 12. zvezku »Osnovne Nastave«, službenega lista min. prosvete za osnovno šolstvo in ga morajo predložiti vsake pol leta šolski upravitelji in nadzorniki.

Izšle so vse predpisane vprašalne in statistične pole.

Cena 8 Din

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi vest, da se ima uvesti za vso državo enotni šolski zakon ter konstatira, da se je v debati o dvanajstih šlo v skupščini zopet preko uradniških zahtev.

Dopisi. Po prečitaniu in odobrenju zapisnika so se obravnavali dopisi.

Okrožnica radi »Zvončka« je izzvala precejšnje debate.

Poverjeništvu UJU Ljubljana se je javil »Narodno-prosvetni odsek«, čegar načelnik je tov. Ignacij Čokl, tajnik pa tov. Viljem Kunst.

Poročila. Tov. Kunst je podal obširno in temeljito poročilo o prvi seji »Narodno-prosvetnega odseka«. — Tov. Gorup pa je izčrpno poročal o obnem zboru društva Učiteljski dom. Pozdravila se je vest, da misli država nakloniti ubogim srednješolskim dijakom štipendije.

Izlet. Sklenilo se je, da bo prihodnje zborovanje društva dne 3. in 4. maja združeno z izletom na Pohorje in v Falo. Priglasje sprejema tov. predsednik.

Predavanje. Tov. Kunst je nato predaval o Röntgenovih žarkih s posebnim ozirom na moderne iznajdbe v ljudski šoli. Predavanje, katero je obsegalo dva referata, znanstveni del in migljaje za učitelja, je bilo vseskozi zanimivo ter precizno podano. Napeta pozornost slušateljcev je svedočila, da je tov. predavatelj zadel pravo struno. Škoda samo, da se ni po predavanju debatiralo. — Iskrena je bila zahvala tov. predsednika, kakor tudi želja, da se tov. Kunst še večkrat oglasi s kakim referatom.

Resolucije. Tov. Jamšek je prečital to-le resolucijo:

1. Ptujsko učiteljsko društvo jemlje na znanje poročilo »Zvončkovega« upravništva, povdarja pa pri tej priliki, da je izšel predlog glede mesečnikov iz vrst članstva, in sicer v prvi vrsti zaradi tega, da se z maso naročnikov cena listu zniža in tako omogoči naročitev slehernemu otroku, ne pa, da se zvišani dohodki uporabljajo za pogosto menjavane platnice in druge manj potrebne izdatke, kar nikakor ne more povzročiti znižanje »Zvončkove« cene.

Za prihodnje šolsko leto nujno priporočamo poleg zopet nameravanega izdajanja »Zvončka« znatno znižanje letnine, potem bo tudi danes prečitan dopis »Zvončkovega« upravništva rodil izdaten uspeh.

Resolucija je bila sprejeta.

Resolucija tov. Zvonka Predana se glasi:

2. UJU naj dela na to, da bo novi šolski zakon predvideval, da se vzamejo katehetom v šolah kleti, ker se dogaja, da vabijo kateheti razne ljudi v nje in motijo pouk. Posebno so prizadete šole v Slov. goricah.

Tudi ta resolucija se sprejme.

Nato zaključil tov. predsednik lepo uspelo zborovanje.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ je zborovalo dne 4. aprila t. l. v Brežicah. Od 76 članov je bilo navzočih 56.

Otvorjajoč zborovanje ožigosa tov. predsednik one, ki stoje še vedno izven naše organizacije ter sklene v izrekom prosvetnega ministra v skupščini: »Smatram, da morajo biti vsi učitelji prožeti z duhom narodnega edinstva; če se že drugod šopiri separatizem, ga med učitelji ne sme biti!«

Na novo so društvu pristopili: Jakopc Fran in Slava (Senovo), Volk Cilka (Sromlje) in Juvanec Stana (Sevnica).

Obravnavalo se je sledeče: Dopis »Narodno-prosv. odseka UJU« in se tudi izvolil odbor (Bregant Z., Tominc A. in Ida, Vadnal in Šuligoj), ki bo skrbel, da se narodno-prosvetno delo v našem okraju dvigne.

»Podpornemu društvu učit. naraščaja« se nakaže iz društvene blagajne (preostanek iz l. 1924.) znesek 1000 Din.

Posameznim članom se priporoča pridobivanje novih naročnikov za naš mladinski list »Zvonček«.

Izvolijo se delegati za pokrajinsko skupščino (Čopič V., Tominc A.; nam. Jakopc, Gajšek S.) in državno skupščino (Vadnal, nam. Hofbek E.)

Predlog predsedstva laškega učiteljskega društva za skupno zborovanje

v Sevnici se sprejme in določi kot dan zborovanja 6. junij.

Predavanje: Tov. Bregant nam je obširno in temeljito predaval »O delovni šoli in rokotvornem pouku«. Navzoči so predavanju sledili z velikim zanimanjem ter občudovali predavateljevo vztrajnost pri tem delu in tudi praktične izdelke njegovih učencev. — Predavanje pa se je moralo radi obširne teme in prepričlega časa prekiniti. Nadaljuje se pri prihodnjem zborovanju v Sevnici. Nekateri važnejši deli se bodo po možnosti obravnavali tudi praktično z učenci.

V zadnjem poročilu o našem obnem zboru v 7. številki »Učit. Tov.« t. l. se je vrnila neljuba pomota o gornji temi, da je predavanje moralo »žal« odpasti radi odsotnosti predavatelja, kar je izgledalo, kot bi se predavatelj hotel odtegniti napovedanemu predavanju. Odsoten je bil radi smrti matere, ki mu je preminula skoro istočasno, kot smo mi zborovali, kar se tem potom popravljaja.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SV. LENART je zborovalo dne 16. marca 1925 pri Sv. Lenartu. Od 42 članov je bilo navzočih 30.

Tovariš predsednik pozdravi navzoče ter jih poziva, da delujejo na to, da se organizira vse učiteljsko okraja v društvo in otvori zborovanje.

Prečitajo se došli dopisi in se izvoli v društvo narodno prosvetni pododsek

Predavanje. Tovariš Štuhec nam je v svojem temeljitem predavanju »Pouk v naravi« podal praktične smernice, kako dovesti učence do pravega opazovanja narave.

Debata, ki jo je otvoril predsednik, je pokazala, da so izvajanju sledili vsi z zanimanjem in da hočejo pričeto temo pri naslednjih zborovanjih iz posameznih skupin nadaljevati.

Predavanje. Lep užitek je nudilo zborovalcem predavanje tovariša Jakopca: »Zaščita zanemarjene dece«. Misli, ki nam jih je podal v svojem referatu so bile tako globoke in vsestransko pojasnjene, da je vsak poslušalec dobil podoben pogled vanj. Obema predavateljskema se tovariš predsednik za lepo do-

vršeno predavanje najpristrčneje zahvali.

Sprejele so se sledeče resolucije in predlogi:

1. UJU naj deluje nato, da se v smislu že izdelanih smernic vnese v novi šolski zakon ločitev šolske uprave od politične uprave.

2. UJU naj posreduje, da država izpolni obveznosti napram državnim namščencem, t. j. da izplača dolgovano diferenco.

3. § 103, zak. o civilnih uradnikih se naj za učiteljstvo spremeni, da učitelji v počitnicah lahko poljubno zapuste službeni kraj z navedbo bivališča svojemu starejšini in to tudi ob nedeljah in ob prostem času med šolskim letom. Tudi voditelji naj imajo iste ugodnosti brez prošnje, naj le samo prijavijo namestnika.

4. Premeščanja iz službenih ozirov se naj vrše le takrat, ko je podana neizogibna potreba. Često se dogodevajo premeščanja iz neutemeljenih političnih ozirov ali vsled zamere učitelja napram nekaterim lokalnim faktorjem, kojim bi se služiti kot pohlevna živinica.

Prihodnje zborovanje se določi za mesec maj pri Sv. Antonu v Slov. gor.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Planinski: Vaš članek v prihodnji številki.

LE ORGANIZIRANO PROSVETNO DELO nam bo doneslo večje in trajne uspehe, zato poročajte o vsem in vzpodbujajte vse, ki imajo voljo do dela, naj vstopijo v naš krog kulturnih in prosvetnih delavcev in naj korakajo z nami — za skupnimi smotri!

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

ZAKAJ JE TAKO MALO UČITELJEV ČEBELARJEV?

Zato, ker ne vedo, kako dobičkonosno je čebelarstvo. Berite Znidarščovo knjigo »Naš panj«!

Dobi se pri M. Humek v Ljubljani za 42 Din.

Tovarišice!

Širite naš tisk

in

Tovariši!

Priporočajte mladini, staršem in knjižnicam sledeče knjige:

Mladinske knjige.

Anatole le Braz - F. B.: *Islandska velika noč in druge povesti.* Vez. Din 30.—
Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinzon.* Vez. Din 12.—
Dimnik: *Kralj Peter I.* Vez. Din 20.—
Dimnik: *Kralj Aleksander I.* Vez. Din 40.—
Erjavec Fran: *Afriške narodne pripovedke.* Vez. Din 28.—
Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke.* Vez. Din 26.—
Erjavec: *Srbske narodne pripovedke.* Vez. Din 24.—
Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 52.—
Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino.* Broš. Din 18, vez. Din 28.—
Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 40.—
Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 60.—
Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 28.—
Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 56.—
Erjavec-Flere: *J. Kersnik, izbrani spisi za mladino.* Vez. Din 60.—
Ewald-Holeček: *Mati narava pripoveduje.* Vez. Din 32.—
Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti.* Vez. Din 26.—
Flere: *Babica pripoveduje.* Vez. Din 12.—
Flere: *Slike iz živalstva.* Din 24.—
Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi.* Vez. Din 28.—
Gangl: *Zbrani spisi.* II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.— (Ostali zvezki so v II. natisu.)
Gaspari T. in Košir P.: *Sijaj, sijaj, solnce!* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—
Karafiat Jan-Dr. Bradac: *Kresničice.* Cena trdo vezani knjigi Din 20.—
Komanova Manica: *Narodne pravljice in legende.* Din 18.—
Korban: *Vitomilova železnica.* Vez. Din 16.—
Kosem: *Ej prijateljčki.* Vez. Din 16.—
Lah: *Češke pravljice.* Vez. Din 15.—

Mišjakov Julček: *Zbrani spisi.* VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10.—
Möderndorfer Vinko: *Narodne pripovedke iz Mežiške doline.* Elegantno vezana Din 28.—
Podkrajšek H.: *Pripovedka o vetru.* Vez. Din 20.—
Račič B.: *Belokranjske otroške pesmi.* Vez. Din 8.—
Rape: *Mladni.* II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—
Rape: *Tisoč in ena noč.* Vez. Din 28.—
Ribičič: *Vsem dobrim.* Vez. Din 10.—
V. Riha-Karel Pribil: *Povest o svatbi Kralja Jana.* Vez. Din 16.—
Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci.* Broš. Din 3.—
Šilih: *Nekoč je bilo jezero.* Vez. Din 28.—
Tille-Přibil: *V kraljestvu sanj.* Broš. Din 8.—
Trošt: *Moja setev.* I. in II. à Din 10.—
Zbašnjak: *Drobne pesmi.* Vez. Din 10.—
Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni.* Vez. Din 25.—

Leposlovne knjige.

Carli-Lukovič; Joža Lorenčič: *Zadnji dnevi v Ogleju.* Vez. Din 28.—, broš. Din 22.—
Gangl: *Beli rojaki.* Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Gangl: *Moje obzorje.* Broš. Din 15, vez. Din 18.—
Golar Florijan: *Kmečke povesti.* Cena Din 28.—
Golar Cvetko: *Pastirjeva nevesta.* Cena Din 24.—
Jelenc: *1914—1918, spomini jugoslovanskega dobrovoljca.* Vez. Din 30.—
Matičič: *Na krvavih poljanah.* Vez. Din 42.—
Matičič: *V robstvu.* Vez. Din 46.—
Pavlič Rado: *Ljubezen in sovraštvo.* V platno vez. Din 92.—
Pugelj Milan: *Zakoni.* Drugi natis. Vez. Din 28.—
Rabindranat Tagore-Gradnik: *Gitandžali.* Trdo vez. Din 28.—, V platno vez. Din 32.—
Rape: *Tisoč in ena noč.* I. zv. Vez. Din 50.—
Zorec Ivan: *Pomenki.* Din 11.—

Dramatika.

Beneli Sem-Gradnik: *Okrutna šala.* Broš. Din 28.—
Gangl: *Dolina solz.* Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—
Gangl: *Sfinga.* Vez. Din 16.—
Gangl: *Sin.* Drugi natis. Vez. Din 24.—
Kosem Z.: *Morje.* Din 16.—
Maeterlinck-Bernot: *Modra ptica.* Broširan Din 16.—

Šolski oder.

Gregorič-Stepančičeva: *Otroški oder.* (Za otroške vrtnice, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Korban J.: *Povodni mož, igrice za mladino.* Fr. L.: *Božična pravljica, otroška igra v treh slikah.* Obe v I. zvezku, Din 6.—, Glasbeni del k I. zvezku »Šol. odra« 4 Din.
Lah dr. I.: *Miklavž prihaja.* Trije prizori. Cena Din 6.—, Glasbeni del posebe Din 4.—
Tiran E.: *Čudežne gosli.* Pripovedka s plesom in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: *Vino ali voda.* Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—
Ferdo Juvanec: *Zbirka glasbenih in pevskih prizorov Oba junaka.* Din 4.—

Poučne in znanstvene knjige.

Brežnik prof. dr. Pavel V.: *Francosko-slovensko-nemška konverzacija.* V platno vez. žepna knjiga Din 35.—
Bele Ivo: *Sadjarstvo.* Din 85.—
Bučar: *Slovenski metuljar.* Broš. Din 12.—
Kabaj M.: *Cerkniško jezero in njega okolica.* Vez. Din 60.—
Kunaver: *Na planini!* Vez. Din 30.—
Kunaver: *Kraški svet in njega pojavi.* Vez. Din 46.—
Mencej: *Kratka srbska gramatika in čitanka.* Broš. Din 5.—
Ramovš Fran: *Historična gramatika slovenskega jezika.* Broš. Din 260.—

Tejkal Ivo: *Matematične tabele.* V platno vezana žepna knjiga Din 66.—
Veber: *Etika.* Din 120.—

Pesmarice in muzikalije.

Adamič: *Mladinske pesmi,* enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 50.—
Marolt: *»Bože pravde«* in *»Lepa naša domovina«.* Din 1.50.—
Marolt: *Narodne himne in druge doma rodne pesmi.* Din 3.—
Zirovnik: *Narodne pesmi.* I., II. in III. zv. à Din 3.—

Druge knjige.

Stalež (imenik) *šolstva in učiteljstva v Sloveniji* 1923. Broš. Din 42.—
Fink: *Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji.* I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920.) broš. Din 10.—, II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din 14.—, III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din 15.—; IV. zvezek broš. Din 28.—
Pravila o nižjem in višjem teč. izpitu. Din 5.

Slike.

Sič: *I. Kmečka soba na Gorenjskem.*
Sič: *II. Kmečka hiša na Gorenjskem.*
30.3 × 90.5 cm Slika à Din 30.—
Stenske table k Widrovi Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.—
Šantel Saša: *Serija razglednic Stara Ljubljana.* Din 10.—

Galerija naših mož.

1. Trubar	8. Gregorič
2. Vodnik	9. Aškerc
3. Slomšek	10. Tavčar
4. Prešeren	11. Levec
5. Levstik	12. Erjavec
6. Stritar	13. Jenko
7. Jurčič	14. Cankar
	15. Gangl

61.5 × 47.5 cm Slika à Din 10.—

TELEFON ŠTEV. 312.

VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V

ČRKOVNI RAČUN ŠTEV. 10761

KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.